

УДК 343.24

В.П. СЕВОСТЬЯНОВ, канд. юрид. наук,
доц., Харківський національний університет вну-
трішніх справ

ПЕНІТЕНЦІАРНЕ СУДОЧИНСТВО: ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО НОРМУВАННЯ

Ключові слова: пенітенціарна система України,
Державна пенітенціарна служба України, пені-
тенціарне судочинство

З часу прийняття Конституції України (28.06.1996 р.) почався бурхливий, підчас не-узгоджений, але незмінно поступовий процес реформування майже усіх соціально-право-вих інститутів держави і суспільства у напря-мку створення суверенної і незалежної, демо-кратичної, соціальної, правової держави в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гід-ність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю [1].

При цьому, ч.2 ст.3 Конституції України закріплює положення про те, що: «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком дер-жави». Тобто, державна влада в Україні не має права володіти повноваженнями, які вона набуває за рахунок звуження основних прав і свобод людини і громадянина [2, с.3].

Конституція України – це нормативний акт виключної властивості, вона є фундамента-льною основою та безпосереднім джерелом на-ціонального права. Реалізація конституційних норм і положень пов'язана з прийняттям та розвитком як матеріальних, так і процесуаль-них галузей права, при цьому, мова повинна вестися ні про «умонтування конституції» в існуюче правове поле, а про приведення останнього у відповідність з Конституцією України [2, с.17–21].

Під механізмом реалізації конституційних норм прийнято вважати сукупність правових та інституційних елементів, за допомогою яких забезпечується на практиці здійснення конституційних норм і положень.

Таким чином, здійснення норм Конститу-ції України забезпечується за допомогою двох елементів механізму їх реалізації:

а) правової системи норм галузевого зако-нодавства, процесуальних актів і правовідно-син, які конкретизують норми Конституції;

б) інституційної системи, тобто наявності і цілеспрямованої діяльності органів державної влади щодо дотримання, охороні і реалізації конституційних норм і створення умов для належного застосування їх на практиці [2, с.339–340].

Актуальність означеної теми і змісту статті обумовлюється також закріпленням в ч.3 ст.63 Конституції України основ правового статусу засудженого в наступній редакції: «Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обме-жень, які визначені законом і встановлені ви-роком суду» [1].

Вказана конституційна норма закріплює не лише основи правового статусу засудженого а вказує також на єдине джерело його обме-жень – законом (зрозуміло, що вирок суду не створює нового закону, а тільки застосовує норми чинного законодавства).

Після прийняття Конституції України пе-ршу спробу системного аналізу правового статусу засуджених до позбавлення волі та його структурних елементів здійснив О.М. Бандурка [3].

Але, на жаль, у прийнятому кримінально-виконавчому кодексу України (надалі – КВК) (2003 р.) не знайшла відображення пропози-ція щодо закріплення в окремому розділі КВК переліку обмежень прав засуджених до різних видів покарань, які встановлюються іншими законами і кодексами України і регулюють існуючі правовідносини у сферах соціально-політичних, економічних, трудових, адмініст-ративних, кримінальних, цивільних, процесу-альних, сімейних, житлових, майнових та ін-

ших прав людини і громадянина, яким є зокрема засуджений.

Відсутність у КВК України зазначеного розділу ускладнює практику застосування інших законів України, які містять обмеження або передбачають спеціальні права і законні інтереси, як засуджених до різних видів кримінально покарання, а також інших суб'єктів кримінально-виконавчих правовідносин.

Наприклад, п.5 ч.1 ст.8 КВК (Основні права засуджених) вказує на наявність обмежень щодо права засуджених на охорону здоров'я в обсязі, встановленому Основами законодавства України про охорону здоров'я (2801-12). Але відсутність поняття про пенітенціарну медицину, визначення змісту її матеріальних і процесуальних норм, які забезпечують функціонування системи медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних заходів в пенітенціарних установах породжує конфлікти між засудженими і адміністрацією установ, персоналу медичних частин цих установ та установ органів охорони здоров'я, персоналу лікувальних установ, які надають платні медичні послуги засудженим та їх родичами.

Спробі передати вирішення цього питання на рівень міжвідомчого регулювання до Державної пенітенціарної служби і Міністерства охорони здоров'я України, завжди будуть суперечливими і такими, що не відповідають рівню законодавчого регулювання.

Так саме продовжують існувати «відсилочні» або бланкетні норми КВК України щодо законодавчого регулювання праці засуджених (статті 118–121 КВК), їх пенсійного забезпечення (ст.122 КВК), загальноосвітнього і професійно-технічного навчання (статті 125–126 КВК).

Якщо усі обмеження прав засуджених не будуть закріплені у єдиному законі наприклад, в Кримінально-виконавчому кодексі, то втрачає зміст саме поняття кримінального покарання – як комплексу правообмежень засудженого.

Залишаючись спеціальним суб'єктом правовідносин, засуджений також має право на захист своєї особи, охорони прав, свобод та

законних інтересів не тільки в якості учасника кримінального провадження або суб'єкта кримінально-виконавчих правовідносин, але і як людина і громадянин, права і свободи якого захищаються судом (ч.1 ст.55 Конституції України; п.3, ч.1 ст.8 КВК) [1, 4].

На цю обставину звернув окрему увагу Конституційний Суд України під час офіційного тлумачення ст.24 Конституції України у своєму Рішенні від 12.04.2012 р. за № 9-рп/2012 (справа про рівність сторін судового процесу) [5].

На міжгалузеву природу кримінально-виконавчих правовідносин і взаємозв'язок кримінально-виконавчого права з іншими галузями права неодноразово вказують як засновники кримінально-виконавчого (виправно-трудоного) права: М.О. Стручков, О.Л. Ременсон, Б.С. Утевський, О.І. Зубков, О.Є. Наташев, Л.В. Багрий-Шахматов, М.П. Мелентьев, І.М. Перков, В.П. Артамонов, Г.О. Туманов та інші, так і сучасні дослідники проблем пенітенціарної теорії і практики: О.М. Бандурка, І.Г. Богатирьов, Т.А. Денисова, О.М. Джужа, А.Х. Степанюк, В.П. Петков, О.Г. Колб, В.П. Севостьянов, Г.О. Радов, В.М. Трубніков, В.О. Львовчкін та інші. Наприкінці минулого сторіччя ґрунтовному науковому системному аналізу проблем кримінально-виконавчого судочинства була присвячена праця професора В.В. Николюка [6].

Але відомі трансформаційні процеси в країнах колишнього СРСР в 90-х роках, а також недостатньо вивчений зарубіжний досвід та відсутність можливостей для реалізації принципу територіальності виконання і відбування покарань, залишили проблему створення пенітенціарних судів в переліку перспективних проектів [7 с.148].

Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України (2012 р.) також актуалізувало питання формування теоретичних основ пенітенціарного судочинства в Україні. Так, під час виконання вироків суду, згідно ст.537 і ст.539 Кримінального процесуального кодексу України (2012 р.) місцевий суд в межах територіальної юрисдикції якого засуджений відбуває покарання, пов'язаного з

позбавленням волі або проживає засуджений до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, вирішує наступні питання:

- 1) про відстрочку виконання вироку;
- 2) про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання;
- 3) про заміну не відбутої частини покарання більш м'яким;
- 4) про звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
- 5) про направлення для відбування покарання жінок, звільнених від відбування покарання внаслідок їх вагітності або наявності дітей віком до трьох років;
- 6) про звільнення від покарання за хворобою;
- 7) про застосування до засуджених примусового лікування та його припинення;
- 8) про направлення звільненого від покарання з випробування для відбування покарання, призначеного вироком;
- 9) про звільнення від призначеного покарання з випробуванням після закінчення іспитового строку;
- 10) про заміну покарання відповідно до ч.5 ст.53 КК (заміна несплаченої суми штрафу на покарання у виді громадських або виправних робіт), ч.3 ст.57 КК (заміна виправних робіт на штраф засудженим, які стали непрацездатними після постановлення вироку суду), ч.1 ст.58 КК (заміна кримінального покарання у виді обмеження волі чи позбавлення волі на строк не більше двох років на покарання у виді службового обмеження на той самий строк), ч.1 ст.62 КК (заміна кримінального покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років на покарання у виді тримання у дисциплінарному батальйоні на той самий строк);
- 11) про застосування покарання за наявності кількох вироків (статті 71, 72 КК) [8].
- 12) про тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі або переведення засудженого з арештного дому, виправного центру, дисциплінарного батальйону або колонії до слідчого ізолятора для проведення відповід-

них процесуальних дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених іншою особою або цією самою особою, за які вона не була засуджена, чи у зв'язку з розглядом справи в суді;

13) про звільнення від покарання і пом'якшення покарання у випадках, передбачених частинами 2 і 3 ст.74 Кримінального кодексу України: (негайне звільнення від призначеного судом покарання особі засудженої за діяння, караність якого усунена законом; зниження до максимальної межі покарання, встановленої санкцією нового закону призначеної засудженому мірі покарання, що перевищує санкцію нового закону. У разі якщо така межа передбачає більш м'який вид покарання, відбувається засудженням покарання зараховується з перерахуванням за правилами ч.1 ст.72 КК)

14) інші питання про всякого роду сумніви і протиріччя, що виникають при виконанні вироку [9].

Тобто, новий Кримінальний процесуальний кодекс України (2012 р.) визначає фактично предмет судочинства на стадії виконання кримінального покарання, який з урахуванням розвитку сучасної пенітенціарної системи пропонується віднести до пенітенціарного судочинства.

Одночасно слід зауважити, що до предмету пенітенціарного судочинства потрібно віднести також інші питання, які належать до компетенції суду:

- про встановлення адміністративного нагляду відносно засуджених до позбавлення волі за будь-який злочин, пов'язаний з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин и прекурсорів (п.п. «Б», «Г» ст.3 закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» від 01.12.1994 р. № 264/94-ВР) [10];
- про виконання Указів Президента України про помилування засуджених, звільнених від додаткових покарань (ст.16 «Положення про порядок здійснення помилування» затверджено Указом Президента України від 16.09.2010 р. № 902/2010) [11];

– про застосування чи незастосування амністії відносно засуджених (ст.3 Закону України «Про застосування амністії в Україні» від 02.06.2011 р. № 3465–VI) [12];

– про встановлення адміністративного нагляду відносно засуджених до позбавлення волі за тяжкі, особливо тяжкі злочини або засуджених два і більш разів до позбавлення волі за умисні злочини, якщо під час відбування покарання їх поведінка свідчила про їх вперте небажання встати на шлях виправлення й вони залишаються небезпечними для суспільства [10];

– про передачу громадянина України, засудженого судом іноземної держави, для відбування покарання в Україні (ст.609 КПК);

– про передачу осіб-іноземців, які засуджені судами України, для відбування покарання в держави, громадянами яких вони є (ст.607 КПК);

– про зміну або скасування вироку суду України щодо громадянина іноземної держави (ст.608 КПК);

– про розгляд питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України (ст.610 КПК) [9].

Процесуальний порядок застосування вищезначених питань повинен бути закріплений у відповідних розділах чинного Кримінально-виконавчого кодексу України, або в новому Пенітенціарному процесуальному кодексі України.

Стосовно інституційної складової механізму реалізації прав засуджених, то ст.17 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачає побудову системи судів загальної юрисдикції за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності, що дозволяє створити в складі місцевих судів в межах територіальної юрисдикції яких розташовані пенітенціарної установи, спеціалізовані пенітенціарні суди.

Право утворення судів у визначеному законом порядку належить, згідно п.23 ст.106 Конституції України, Президенту України [1].

Зрозуміло, що система пенітенціарних установ також повинна відповідати принципу

територіальності їх розташування за регіональними ознаками, як це передбачається міжнародно-правовими стандартами. Тобто, засуджений має право відбувати покарання за місцем свого постійного проживання до скоєння злочину і засудження. Така норма вже була передбачена відносно категорії громадян, засуджених вперше, в ч.1 ст.6 «Основ виправно-трудового законодавства Союзу РСР і РР», які були прийняті Законом СРСР від 11.07.1969 р. [13].

З Кримінально-виконавчого кодексу України (2003 р.) вона зникла, що створює реальні можливості існування корупційних явищ при розподілу і класифікації засуджених для відбування покарань в різних пенітенціарних установах, які розташовані поза межами постійного проживання або засудження громадян України.

Тому цілком відповідає меті «Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України», яка була схвалена Указом Президента України № 631/2012 р., пропозиція щодо доповнення ст.5 KBK України «Принципи кримінально-виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань» принципом територіальності виконання і відбування покарань, а також передбачити в Державній цільовій програмі щодо реалізації зазначеної Концепції, на період 2012–2017 років, будівництво нових та реконструкцію існуючих пенітенціарних установ різних видів в залежності від реальних потреб і можливостей конкретного адміністративно-територіального об'єднання чи регіону України [14].

Зарубіжний досвід закріплення принципу територіального відбування покарання має сталу практику. Так, ст.100 Карно-виконавчого кодексу Польщі має наступну редакцію: «Засуджений відбуває покарання у відповідній виправної установі, яка розташована, за можливістю, як можна ближче до місця його проживання» [15].

Зазначений кодекс, поряд з іншими, відносить до органів виконуючих покарання (ст.2 KBK):

- пенітенціарний суд;
- пенітенціарного суддю;
- судовий виконавчий орган;
- судового професійного куратора.

До компетенції пенітенціарного суду кодекс відносить:

- розгляд клопотань, скарг, звернень засуджених (ст.7 КВК);
- прийняття рішень про умовне звільнення засудженого (ст.161 КВК);
- прийняття рішень про надання перерви у виконанні покарання (ст.153 КВК);
- прийняття рішень про передачу умовно звільненого під нагляд судового куратора (ст.159 КВК);
- прийняття рішень про відзив умовного звільнення (ст.161 КВК);
- прийняття рішень про відмову в умовному звільненні (ст.162 КВК);
- прийняття рішень про зміну строку випробування, встановлення і зміну обсягу обов'язків умовно звільненого (ст.163 КВК);
- визначення строку (до 6 місяців) підготовки засудженого до умовного або строкового звільнення (ст.164 КВК);
- інші питання пов'язані із судовим контролем і захистом прав та законних інтересів засудженого.

Окремий розділ КВК Польщі передбачає, також, такий вид судового контролю, як пенітенціарний нагляд (на відміну від прокурорського нагляду в ст.22 КВК України).

Стаття 32 КВК встановлює, що нагляд за законністю і правильним виконанням кримінальних покарань здійснює пенітенціарний суддя.

Згідно статтям 33–35 КВК, пенітенціарний суддя має право перевіряти в будь-який час, без будь-яких обмежень виправні установи, слідчі ізолятори та інші місця утримання осіб, позбавлених волі, пересуватися по їх території, переглядати документи і вимагати пояснень від адміністрації цих установ, проводити конфіденційні співбесіди з ув'язненими, вивчати їх скарги, клопотання, прохання, звернення.

Пенітенціарний суддя має право відмінити протиправне рішення начальника пенітенці-

арної установи і судового професійного куратора. Він має також право відмінити протиправні рішення інших судових або адміністративних виконавчих органів, фінансових органів, відповідних місцевих органів державної адміністрації або місцевого самоврядування, інших органів, які згідно закону мають право виконання вироку суду з подальшої передачі матеріалів справи на розгляд відповідного пенітенціарного суду.

Зміна застарілої парадигми «тотального прокурорського нагляду» на спеціалізований, професійний судовий контроль чи пенітенціарний нагляд, на наш погляд, має стати майбутнім кроком до удосконалення і зміцнення, оптимізації і ефективності державної влади в Україні взагалі і її судової гілки зокрема.

Серед недоліків чинного кримінально-виконавчого законодавства України особливу увагу, у зв'язку з вище вказаним, слід звернути на те, що ні в назві, ні в змісті глави четвертої КВК України взагалі немає речення про судовий контроль або нагляд, а назва ст.24 «Відвідування установ виконання покарань» не відповідає своєму змісту [4].

Так, ч.1 ст.24 КВК України встановлює – «Без спеціального дозволу відвідувати установи виконання покарань для здійснення контролю мають право:

- Президент України;
- Прем'єр-міністр України;
- уповноважений Верховної Ради України з прав людини або спеціально уповноваженим представники;
- Голова, заступники голови та члени Комісії при Президенті України у питаннях помилування;
- Міністр юстиції України;
- члени Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню;
- Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Голови місцевих державних адміністрацій, на території яких вони розташовані;
- народні депутати України, а також депутати, уповноважені на те Верховною Радою

Автономної Республіки Крим, місцевими радами;

– Генеральний прокурор України, а також уповноважені ним прокурори і прокурори, які здійснюють нагляд за виконанням покарань на відповідній території;

– Голова, заступник голови та члени спостережної комісії, які здійснюють організацію громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів засуджених під час виконання кримінальних покарань;

– сільський, селищний, міський голова на території відповідної місцевої ради.

З часу прийняття Указу Президента України від 27.09.2011 р. «Про Комісію з питань попередження катувань» до вищевказаного кола суб'єктів контролю повинен також включатися Голова Комісії з питань попередження катувань, або спеціально уповноважені ним представники [16]¹.

Суперечливим залишається питання про ліквідацію цієї Комісії як уповноваженого суб'єкту Президентського контролю у зв'язку з прийняттям законодавчого рішення про надання Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини функцій національного превентивного механізму.

Закон України від 19.06.2003 р. «Про демократичний цивільний контроль над воєнною організацією і правоохоронними органами держави» до суб'єктів цивільного контролю, крім вказаних в ст.24 КВК України, відносить Раду національної безпеки і оборони України і судові органи України [17].

На думку окремих вчених і фахівців, відповідно до вимог ст.18 Факультативного протоколу до Конвенції ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, який Верховна Рада України ратифікувала 21.08.2006 р., пропонується створити

інститут Спеціального уповноваженого (омбудсмана) із захисту прав ув'язнених і засуджених, за умовами гарантування функціональної незалежності від органів державної влади цієї нової демократичної інституції та її персоналу, забезпечення умов належного її функціонування [18, с.167].

Не має також законодавчого визначення поняття контролю та його видів, сфери, мети, завдань, форм, структури або його системи і в Законі України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 13.06.2005 р. [17].

Стаття 27 цього Закону встановлює, що контроль за діяльністю Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюється відповідно до закону.

Така конструкція правової норми спонукає уповноважених суб'єктів контролю та організації і установ, які підлягають контролю самостійно шукати відповідь на питання про зміст, види, форми, періодичність, обсяг контролю, що ускладнює виконання функцій контролю і, в решті-решт, дестабілізує діяльність будь-якого органу чи установи.

У ст.1 вищевказаного Закону України від 19.06.2003 р. визначається загальне поняття терміну «демократичний цивільний контроль над воєнною організацією та правоохоронними органами держави» (далі «цивільний контроль») в наступній редакції – «це комплекс здійснюваних відповідно до Конституції (254 к/96-ВР) і законів України правових, організаційних, інформаційних заходів для забезпечення неухильного дотримання законності й відкритості в діяльності всіх складових частин воєнною організацією та правоохоронних органів держави, сприяння їхній ефективній діяльності і виконанню покладених на них функцій, зміцненню державної та військової дисципліни».

Означений Закон України встановлює також основні завдання цивільного контролю, принципи його здійснення, предмет, систему та суб'єктів контролю, до яких відносяться також судові органи (статті 6, 23) [17].

Але на відміну від чітко сформульованих повноважень суб'єктів президентського, пар-

¹ Цей Указ втратив чинність у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» щодо національного превентивного механізму» від 02.10.2012 р. № 5409-VI.

ламентського, громадського контролю, контролю центральних та місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування норма про повноваження судових органів у здійсненні контролю над правоохоронними органами держави відсутня.

Враховуючі сучасні тенденції і стан розвитку та реформування судової системи України, зокрема, закріплення в Кримінальному процесуальному кодексу України (2012 р.) нової організаційної структури досудового й судового кримінального провадження, визначення предмету судового контролю на стадії виконання судового вироку, необхідність реформування Державної кримінально-виконавчої служби України до пенітенціарної системи сучасного Європейського зразку, на наш погляд, при розробці та реалізації державної цільової програми розвитку органів і установ, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України, доцільно передбачити комплексне наукове дослідження питань, спрямованих на вдосконалення законодавства у сфері виконання кримінальних покарань, поступового вивчення та втілення у вітчизняне законодавство пенітенціарної ідеї і термінології на стадіях пенітенціарного судочинства, пенітенціарного контролю чи нагляду, до і постпенітенціарного впливу, який передбачається покласти на майбутню службу пробачії.

Зміна мети кримінальної політики, права і законодавства з кари і виправлення засудженого на його каяття (роенітісіо) та створення відповідних умов для досягнення цієї мети повинно бути центральною системостворюючою категорією формування основ пенітенціарної науки, що має забезпечити процес створення пенітенціарної системи України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Тодика Ю. М. Конституція України: проблеми теорії і практики : монографія / Ю. М. Тодика. – Х. : Факт, 2000. – 608 с.

3. Бандурка А. М. Правовое положение осужденных к лишению свободы / А. М. Бандурка, В. П. Севостьянов. – Х. : Основа ; Ун-т внутр. справ, 1997. – 242 с.

4. Кримінально-виконавчий кодекс України // ВВР України. – 2004. – № 3–4. – Ст. 21.

5. Рішення Конституційного Суду України «У справі за конституційним зверненням громадянина Трояна А. П. щодо офіційного тлумачення положень ст.24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу)» : від 12.04.2012 р., № 9-рп/2012 // Юридичний вісник України. – 26.05–01.06.2012. – № 21. – С. 2–3.

6. Николук В. В. Уголовно-исполнительное судопроизводство в СССР: дис. ... доктора юрид. наук / В. В. Николук ; Акад. МВД СССР. – М., 1990. – 448 с.

7. Николук В. В. Судебный контроль за исполнением приговора / В. В. Николук // Вопросы теории уголовного судопроизводства : избранные статьи. – Омск : Омск. акад. МВД России, 2006. – 238 с.

8. Кримінальний кодекс України // ВВР України. – 2010. – № 41–45. – Ст. 529.

9. Кримінальний процесуальний кодекс України // Голос України. –19.05.2012. – № 90–91.

10. Закон України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» : від 01.12.1994 р., № 264/94–ВР // ВВР України. – 1994. – № 52. – Ст. 455.

11. Указ Президента України «Про затвердження Положення про порядок здійснення помилування» : від 16.09.2010 р., № 902/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 26. – Ст. 880.

12. Закон України «Про застосування амністії в Україні» : від 02.06.2011 р., № 3465–VI // ВВР України. – 1996. – № 48. – Ст. 263.

13. Закон СССР «Основы исправительно-трудового законодательства Союза ССР и Союзных Республик» : от 11.07.1969 р. // ВВС СССР. – 1969. – № 29. – Ст. 247.

14. Указ Президента України «Про Концепцію державної політики у сфері реформування державної кримінально-виконавчої

служби України» : від 08.11.2012 р., № 631/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 87.

15. Карно-виконавчий кодекс Польщі : від 06.06.1997 р. // Дзєнник Устав. – 1997. – № 90. – С. 557.

16. Указ Президента України «Про Комісію з питань попередження катувань» : від 27.09.2011 р., за № 950/2011 // Офіційний віс-

ник України 2011 № 87.

17. Закон України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави : від 19.06.2003 р., № 975-IV // ВВР України. – 2003. – № 46. – Ст. 366.

18. Марцеляк О. В. Інститут омбудсмана : теорія і практика : монографія / О. В. Марцеляк. – Х. : НУВС, 2004. – 450 с.

Севостьянов В. П. Пенітенціарне судочинство: питання конституційного нормування / В. П. Севостьянов // Форум права. – 2013. – № 1. – С. 870–877 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13cvppkn.pdf>

Розглянуті питання розвитку основ пенітенціарної системи України. Показано, що прийняття нового Кримінального процесуального кодексу України (2012 р.), вивчення зарубіжного досвіду пенітенціарного судочинства, також критичний аналіз норм чинного кримінально-виконавчого законодавства України відповідно до Конституції України сприятиме формуванню основ сучасної пенітенціарної науки.

Севостьянов В.П. Пенитенциарное судопроизводство: вопросы конституционного нормирования

Показано, что принятие нового Криминального процессуального кодекса Украины (2012 г.), изучение зарубежного опыта пенитенциарного судопроизводства, также критический анализ норм действующего уголовно-исполнительного законодательства Украины согласно Конституции Украины будет содействовать формированию основ современной пенитенциарной науки.

Sevastjanov V.P. Penal Proceedings: Matters of Constitutional Regulation

It is shown that the adoption of the new Criminal Procedure Code of Ukraine (2012), the study of foreign experience penal proceedings, and critical analysis of the norms of the penal legislation of Ukraine in accordance with the Constitution of Ukraine will contribute to laying the foundations of modern science prison.